

KMETOVOALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., na gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inzerat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje. Vse inserate zunaj Kranjskega sprejemata le Haasenstein & Vogler na Dunaji (Wien I. Wallfischgasse Nr 10).

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 5.

Št. 6.

V Ljubljani, 31. marcija 1888.

Leto V.

Obseg: Nekaj o molži. — Kako bi kurili zoper slano — Streha, ki se ne boji ognja. — Spomladnja paša po senožetih. — O povlačevanju travnikov z brano. — Naprava povresel. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Inserati.

Nekaj o molži.

Neki Amerikanec je poslal ameriškemu kmetijskemu listu „Amerik. Agriculturist“ podobo, kako on ravna, da krava ob molži miruje z repom. K podobi, katero tudi mi prinašamo (glej podoba 15.), spisal je nastopne vrstice:

Jaz vzamem 0-6 do 1^m dolgo in preko $\frac{1}{3}$ m široko kunjjo od starega platna ali sukna, s katero poprej kravi obrišem vime. En konec kunjje privežem potem s preprostim vozlom na rep in sicer tik nad kodrastim koncem. Kunjjo potegnem potem kravi med nogama ter stisnem drugi njen konec pod kolenov člen svoje noge, kjer ga na ta način trdno držim, kakor kaže to podoba. Tako ne more krava kar nič nagajati z repom.

Marsikateri naših gospodarjev se bode nasmehnil tej podobi, češ, dedec molze. A vender ni to nič čudnega, le prav pametno je, saj pri izvrstnih švicarskih živinorejcih tudi moški molzejo. Ženska je namreč veliko preslabotna, da bi kravo izmolzla do čistega, zlasti, ako jih mora po več na enkrat pomlestiti. Večina vimenskih bolezní, kakor: oteklina, šen, volčič i. t. d. prihajajo od tod, ker ni vime do čistega molzeno; pa ne samo to, slabo molzene krave popuščajo tudi mleko.

Kako bi kurili zoper slano.

V „Gospodarskem Glasniku“ za Štajarsko piše major Fr. Kaufmann o tej reči to le: Zopet se bliža čas spomladnji, ž njim pa tudi strah in bojazen, da ne bi škodovala slana. Škode se je bati toliko bolj, ker naši ljudje nečejo posnemati v obče gospodarje v po drugih deželah, koder z velikim uspehom kurijo zoper slano.

Kedar kdo sproži reč v kakšnem gospodarskem društvu, pravijo, to ni mogoče pri nas; siliti ne moremo nikogar, ako pa le nekateri kurijo, ne pomaga nič.

Tega sem se prepričal uže večkrat. Jaz sem kuril ter imel mnogo stroškov, a moj sosed hasek, ker je ves dim veter potegnil k njemu, dobri nepremožni ljudje pa so dobili še posebne nagrade v podobi odpisane dače zavoljo škode po slani. Občina ne postavlja poljskih čuvajev. Kar mi je torej še ostalo sadja, to sem moral sam čuvati, sicer bi mi bili tatje vse pokradli.

Takšne izkušnje poparijo naposled najbolj vnetega človeka in ga pripravijo v to, da roke križem drži.

Če posamezniki kurijo, ne pomaga res nič ali pa le malo; zelo drugače pa je, ako kurijo vsi posestniki. Tedaj pokrije dim na debelo vso okolico. Zelo dobro je, če poskropimo katranovec z vodo, dim je namreč potem debelejši in gostejši, ter ga veter ne zavleče kmalu drugam.

Podoba 15.

Da pa takšna dimnata odeja res pomaga, da vzhajajoče solnce ne odtali precej zmrzlih rastlin, prepričali smo se l. 1886. Nekateremu posestniku je slana vse uničila, a sosed je dobil mnogo sadja. Zvečer je namreč dežilo. Kar je oblakov obviselo na nebi, ti so zjutra zabranili solncu, da ni moglo precej zmrzlih rastlin odtaliti. To je pomagalo, da jim slana ni škodovala.

Ne morem zatorej popolnoma popustiti misli, da bi vender mogoče ne bilo ob takih nevarnih dobah cele dežele zaviti v gost dim. Ko bi se trdoglavci prepričati hoteli! Potem bi ne ugovarjali toliko. Toda kako jih hočemo v to pripraviti. Menim, da z denarjem, ki ima toliko moč v sebi. Mislim si reč tako: finančni minister milostno dovoljuje odpisanje davkov po slani oškodovanim kmetovalcem, časi precej znatno.

Država veliko žrtvuje, oškodovancem odpisanje tudi prav hodi.

Vender vse to ni v nobeni razmeri k velikim škodam, katere trpijo posestniki po vsakoletnih slanah.

Tukaj velja zopet prislovica: pomagaj si sam, in Bog ti pomore, pa tudi finančni minister, t. j. zoper navadne, bolj lahke slane pomaga kurjenje, ob velikih slanah pa finančni minister, ker davek odpiše kot nagrado za kurjenje, čeprav zaradi presilnega mraza ni pomagalo. Lenuhi pa naj bi takega odpisovanja ne dobivali, to je le zavržen denar. Ako bi ti sedaj morali ves davek brez odpisa plačevati, udali bi se naposled ter tudi kurili zoper slano. Saj pa ni treba veliko žrtvovanja. Nekoliko treščic pa nekaj katranovca, pa zadostuje. Toliko vzmore tudi manj premožen posestnik.

Po tem takem bi od zgoraj izpodbujeni posestniki morebiti le nekoliko škode po slani trpeli in vzmagali davek plačati ter dati državi, česar jej je treba. Tem bolj bi jim mogla država prizanašati ob velikih hudih slanah. Naša c. kr. kmetijska družba pridobila bi si velikih zaslug, ako bi takšen predlog še za letošnjo spomlad, podpirana od deželskih uradov, predložila finančnemu ministru. Ta naj bi za poskušnjo dal po političnih uradih razglasiti, da bodo milostno odpisovali davke le tistim občinam, koder so vsi posestniki obljubili kuriti, pa bodo tudi res kurili, če bi temu vkljub slana uničila, na primer: polovico pridelkov.

Vsled tega bi marljivi posestniki vplivali na mudne in jih na razne načine silili kuriti, ker bi se jim sicer bilo bati, da jim nič davka ne odpišejo. Nekateri bi gotovo tudi proti gospodarjevi volji na njegovem posestvu zakurili. Časi kaže, da država sama glede na občne koristi vmes poseza.

Tako je pruski kralj Friderik II. dragonce vojake poslal v občine na stanovanje, koder niso hoteli krompirja saditi, ter je ljudi tako prisilil, da so začeli pridelovati krompir. Marsikateri kantoni na Švicarskem potrošijo mnogo denarjev v nagrade za pokončevanje hroščev.

V nekdanji vojaški granici, to pa v zgornjem in sušnem delu, trpeli so veliko pomanjkanje krme. Vlada je potrošila mnogo denarjev v podpore. Naposled je pa zvedela, da ljudje niti koruznice niso pospravili, ampak potrgali roge, slamo pa pustili na polji, da je strohnela. Zaukaže torej koruznico pospraviti in stradajoči živini za krmo polagati. Ljudje se ne zmenijo za ukaz. Nato nastavi strogi polkovnik 20 gl. nagrade onemu, kateri bode prvi polagal koruznico, mudnim pa veli 25 batin naštetih. Od tiste dobe ni bilo več prejšnjega silnega pomanjkanja krme.

Vsaka država izplačuje nagrade tistim, ki ubijejo kakšno divjo zver, ki vender le po posameznih okolicaх škoduje, vsemu občestvu pa ni nevarna.

Hudi zveri podobna je slana, ki cele dežele onesreči ter jim vzame davčno moč. Poprej ko še železnic ni bilo, povzročila je navadno še glad in pomor. Zatorej bi jako umestno bilo, da bi vlada tukaj tudi nekaj storila. Kedar bodo v obče zoper slano kurili, ne bode državi trebalo mnogo žrtvovati za odpisovanje davkov.

Streha, ki se ne boji ognja.

Iz Rusije. (Izv. dop.) V Rusiji se redko vidi po vaseh kamenat dom; hiše so večidel lesene in krite s slamo ali pa s tenkimi deskami, katere Rusi imenujemo „tes“ (od besede „tesati“). Take hiše po navadi mažejo z glino, ki jo mešajo s kravjakom. Gospodarska poslopja seveda so tudi lesena, večidel pa celo pletena. Po nekaterih krajih delajo hiše iz surove opeke, ki se po ruski imenuje „sirèc“. Sirèc, od besede siròj, t. j. surov, dela se veči, nego navadna opeka, in se suši samo na solnci.

Pokrite so hiše in poslopja, kakor sem rekel, s slamo ali pa s tesom. Slamnata streha pa se ne dela tako natanko, kakor pri vas na Kranjskem, ampak slama se precej na debelo nalaga na stropila in se privezuje. Včasi pa jo drže preklje, ki jih polože na streho in na skoz privezujejo. Taka streha je debela včasi dobri dve pedi.

Ruske vasi (sela, derevnje) ne delajo se tako kakor pri vas; hiša stoji poleg hiše tikoma, in tako se vleče po vsaki strani ulice cela vrsta hiš. Za hišami, katerih je včasi po vsaki strani ulice po sto ali pa še po več, glede po tem, kako veliko je „selò“ ali „derevnja“, stoje gospodarska poslopja; tam je „čorni dvor“ (črno dvorišče), koder hodijo krave, ovce in svinje sem ter tja — tod živine nikjer ne privezujejo, razen konj.

Ruske vasi so torej, tako rekoč, velikanska dolga kopica slame in lesa, torej se tudi lahko misli, da so ognji (požari) jako pogostoma. Zagori ena hiša, in „krasni petelin“, kakor tod imenujejo ogenj, leti z enega konca na drugi. Kjer je bila danes vas, vidimo drugi dan večkrat kopico žrjavice in pepela. Požari so tod velikanski; ustaviti ogenj je skoraj nemogoče.

Da bi streha vender tako lahko ne gorela, mažejo jo z glino; no ker gline tudi ni povsod, in ker poleg tega prosti narod večkrat misli, da, če „Bog noče, tudi požara ne bo“, to tudi z glino ne mažejo vselej strehe.

Nedavno je ministerstvo narodnega prosvetljenja poslalo okrajnim šolskim nadzornikom knjižico, v kateri se uči, kako se delajo „ognjeuporne“ strehe, to je strehe, ki bi ne gorele. Narodni učitelji in selski svečeniki dobili so množico takih knjižic, da bi jih razdali brezplačno med prosti narod in da bi delovali na to, da bi si narod omislil omenjene ognjeuporne strehe.

Te strehe je izumilo realno učilišče v mestu Krasnoufimsku, Permske gubernije, kjer imajo pri realki „fermo“, t. j. pristavo, kjer se nekateri učenci te realke poučujejo o razumnem gospodarstvu. Pisatelj teh vrstic je videl sam poskušnje s tako streho, in srečen je, da more poročati o tem svojim dragim zemljakom v Avstriji, kjer je večina kmetijskih poslopij tudi s slamo krita. Omisliti si more tako streho vsakdo.

Dela se jako prosto. Vežejo se dolge slamnate plahte, ali najbolje jih je tkati. Plahte te so po 1 meter široke, slama pa se polaga po 2 palca na debelo. Dolge se delajo tako, kakor zahteva streha. Jemlje se navadni tkalski stavek, samo da veči. Osnova se dela iz debelih niti ali iz tenkega motvoza, tók (votek), t. j. poprečne nitke platna, pa zamenja slama. Da bi bila plahta ravna,

treba je kraje obsekati. Ko je taka plahta gotova, izkoplje se jama tako široka, da bi plahta v njej lahko ležala, in začne se plahta močiti v glini. Glina mora biti brez peska; tako je lahko dobiti, ako se glina v vodi meša, kajti takrat pesek sede na dno čebra. Najprvo se v jamo vliva vode toliko, da bi plahta bila vsa v glini, ko jo polože v jamo; potlej pa se na plahto vliva zopet tako redka glina; glina naj bode tako gosta, kakor jako redko smeteno mleko. Kadar plahta leži v tej moči, mora se poteptati z nogami; slama se lomí, in redka glina napolni tako vso slamo. Kadar mehurji nehajo iti iz plahte, je to znamenje, da je ves vzduh izšel iz slame, t. j. da je po slavnih cevkah sama glina. Tako naj plahta leži v jami 24 ur. Potlej se jemlje iz jame in suši na kozah; ako pa se razstijala po zemlji, treba jo je obračati, da bi se posušila. Peska v glini zato ne sme biti, ker bi on zamašil luknjice, a glina ne bi mogla prodreti v bilke. Taka plahta je uže dobra za streho. Pokriva se streha od z dolaj, in sicer tako le: najprvo se položi prva plahta z dolaj, t. j. kjer je žleb; na njo se položi druga plahta tako, da bi zakrivala polovico prve; da bi se druga plahta dobro sprijela s prvo, treba je, da se prva pomaže do polovice z glino, in druga plahta se mora na njo dobro pritiskati; ravno tako se na tretjo plahto položi četrta, na četrto peta i. t. d. Ker vsaka plahta pokriva polovico prejšnje, zgodi se, da je streha pokrita povsod z dvema plahama, samo nižnja plahta je ena. Zato pa se na nižnjo plahto, katera največ trpi, položi druga plahta vsa; ali, drugače rečeno, na nižnji del strehe položita se dve plahiti, t. j. prva in druga ena na drugo; na nji položi se tretja i. t. d. Ko je treba streho „završiti“, t. j. narediti ji vrh, sešijeta se dve plahiti vkup, in tako se dobi greben. Na stropila pribijajo se preklje tako, da bi vsaka plahta počivala na treh prekljah. Plahte se k tem prekljam privzujejo ali pa pribijajo.

Taka streha brez vsake popravke stoji lahko nekaj let. Da bi bila pa še bolj trdna in lepa, dela se tako le: jemlje se 8 delov negašenega vapna, 4 dele glin in 5 delov peska; vse to se zmeša dobro mej soboj, in s to zmesjo namaže se vsa streha. Ta zmes je zelo podobna po sestavi hidravličnemu vapnu ali cementu. Ko je streha še mokra, posiplje se z debelim rečnim peskom ali pa z lito opeko, ki je debela kakor grah. Ko se cement posuši, bode se tu in tam raztreskal; no to nič ne de: treščine se zavijejo z drobnim potočnim peskom, ki mu po nekaterih krajih pravijo „svišč“. Taka streha je večna in jako lepa in bolj po ceni, nego katera si boji druga.

1886. leta, 29. junija bila je prva poskušnja take strehe. Nedaleč od mesta Krasnoufimska, pri veliki cesti, postavili so streho, ki je bila pokrita s takimi plahdami. Pri poskušnji so bili navzočni okrajni glavar (ispravnik), deželni glavar, mestni župan, deželni odborniki, župani iz okolice in več sto prič.

Poskušnje so bile naslednje. 1. Po strehi je hodil sem ter tja kmet: streha se ni upogibala in nikjer udala. 2. Na streho so položili goreč snop: snop je zgorel, strehe pa se ogenj ni doteknil. 3. Na vseh štirih vogalih strehe naložili so kupe slame in jo zažgali, slama je zgorela, streha pa je ostala, kakeršna je bila. 4. Streho so oblili s petrolejem in ga zažgali: streha je ostala cela. 5. Na streho so naložili celo gromado drv in jih zažgali, da bi videli, ali ne bodo začela tleti stropila in preklje: drva so zgorela, stropila in preklje pa so ostale hladne pod streho. 6. Pod streho so navlekli suhega grmovja in ga zažgali: zgorela so stropila in preklje, streha, t. j. plahte pa so ostale popolnoma nepoškodovane. 7. Na streho so brizgali vodo iz požarne brizgalnice, in sicer 20 veder na 2 tretjini kvadratnega sežnja: voda strehe

ni premočila, dasi ta streha ni bila namazana s cementom.

Omenjeni gospodje so, ko je bila poskušnja končana, napisali zapisnik in se vsi pod njim podpisali. Druga poskušnja se je delala letos v pričó velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča. Pokazalo se je zopet vse, o čemer sem pisal više. Posebno zanimivo pa je bilo, da so realci ob času, ko je bila streha obilita s petrolejem in zavaljeno z gorečo slamo, pod streho pili čaj in peli vesele pesmi.

Nočem podrobno opisavati tkalskega stavka — ali kako se temu tkalskemu stroju po slovenski pravi — kajti opisan je dovolj, če rečem, da je tak, kakeršnega ima vsak tkalec, samo da se dela večí, kajti plahta je 1 meter široka; seveda, dela se lahko tudi ože. Resnica je samo to le: platno se navija na valjar; v valjarji stavka pa, na katerem se tko slamnate plahte, dela se raza (špranja), v katero se spušča plahta, kajti ona se na valjar ne da navijati, ker je predebela. Sicer pa razjasnim z velikim veseljem, če je še kraj treba in ako kdo želi, in jako srečen bodem, ako moj glas ne bode glas vpijočega v puščavi. Prepričan sem, da je treba poskusiti le enemu, in najde se mnogo posnemalcev. Stavek za tkanje plahit si kupi lahko cela vas vkup, kajti dva človeka na dan lahko nadelata 60 metrov dolgo plahto, katera se potlej reže na take kose, kakor je streha dolga. Zelo prijetno bi mi bilo, ko bi drugi slovenski listi ponatisnili ta moj spis na občo korist prostega naroda.

Prof. M. Hostnik.

Spomladnja paša po senožetih.

Po nekod imajo kmetovalci navado, da pasejo živino od zgodnje spomladi do sv. Jurija po senožetih. Ta navada jim je pa zelo škodljiva, ker dajejo take senožeti potem dosti manj sena! Saj drugače ni mogoče! Senožeti pričenjajo zeleneti že meseca malega travna, večkrat celo že meseca sušca. Če pasemo po senožetih ob tem času, pomuli nam živina takoj prve travne bilke. Trava se tako v rašči tolikaj ovira in zadržuje, da ne more prav od tal. In vse to se godi ravno ob istem času, ko bi imela vlaga največ pripomagati uspešni rasti, in ko ima trava dobivati največ moči. Ni čuda torej, da nam dajejo potem take senožeti poprek za tretjino manj sena in da trpijo še posebno ob suhem vremenu! Zaleže li torej tista malovredna paša na spomlad za toliko manjši pridelek? Bi li ne bilo bolje in ceneje, če bi pridelovali več krme na polji ter tako skrbeli za potrebni živež o zgodnji spomladi? —

Glejmo torej, da odpravimo toliko 'škodljivo' spomladnjo pašo po senožetih povsod, koder je še v navadi!

O povlačevanji travnikov z brano.

Povlačevanje travnikov z brano je gospodarsko opravilo, katerega nikdar ne moremo dovolj živo priporočati. To opravilo ima mnogo dobrih strani. Prvič poravna brana vse krtine, katere moramo drugače poravnati z grabljami; drugič potrga brana ves mah; tretjič raztrga rastlinam korenine, vsled česar se bolj razrastejo spomladi, in četrtrič zrahlja brana travniku tla, katera treba tak isto obdelovati ravno tako, kakor njivo.

Travniške rastline hočejo, da dobro uspevajo, kakor poljske rastline, zraka, toplote in vlage. Zrak im v sebi mnogo redilnih snovi, prihaja pa k koreninam le tedaj, če je zemlja luknjičava, to je zrahljana. Toplota je potrepana za vsako življenje, zemlja se pa tem bolj zgreje,

kolikor hitreje izpuhti nepotrebna voda iz nje. Vlaga je zemlji zato potrebna, da se raztope redilne snovi. Trda travniška tla ostanejo dolgo časa mokra in mrzla, a kadar se posuše, postanejo pa le težko zopet vlažna. Na povlečenih travniških tleh je pa drugače, ker si morejo zrahljana tla vsak čas okoristiti zračne vlage.

Zrak, toplota in vlaga pa morejo vplivati skupno tudi prav dobro na travnik, če imajo dohod v tla, ker največ pomorejo, da razpadejo rudnine in da se raztope rudninske redilne snovi.

Kar uči teorija o tej reči, potrjuje tudi izkušnja.

Na kmetijski šoli v Wormsu pokazali so praktični poskusi to le:

Odbrali so štiri enake dele travnika, od katerih so dva povlekli in tudi dva pognojili.

	Pridelek	troški
1. parcela, nič povlečena in nič pognojena	377 kgr.	— gld. — kr.
2. parcela, nič povlečena in pognojena	833 "	6 " — "
3. parcela, povlečena in nič pognojena	770 "	1 " 20 "
4. parcela, povlečena in pognojena	1563 "	7 " 20 "

Številke govore jasno, ni jim treba dajati pojasnila. Enake uspehe so gospodarji dosegli sicer tudi že na Slovenskem.

Povlačevati pa moramo ob pravem času, to je tedaj, kadar so travniška tla konec zime toliko mehka, da se morejo klini od brane v zemljo zadirati. Povlečeni travnik mora dobro razpraskan biti na vse strani, kar ni z navadno našo brano mogoče. Naredili so posebne travniške brane, ki so dosti težke ter sestavljene iz mnogih majhnih železnih členov. Taka brana povleče ravno tako dobro tudi neravna tla. S parom konj moremo na dan povleči 6 orali travnika, torej zadostuje ena brana vsej vasi, če treba, tudi vsemu okraju. Travniška brana je največkrat za posameznika predraga, zato naj si jo omislijo gospodarji po zadrugi.

Naprava povresel. *)

Pri nas je navada, da povezujejo žančice žitne snope s povresli, katera proti napravljajo iz požetega žita. To ni nikakor dobro! S tem tratimo le čas in drago delo, in tudi klasja se dosti umane. Povezovanje žita v snopje in spravljanje je dosti počasneje, ako moramo povresla napravljati šele iz žita na polji. To pa je še najbolj na kvar, ker ima ob žetvi sleharni gospodar dovolj nujnega dela.

Skrbeti nam je zategadelj, da si že prej pripravimo potrebna povresla. In v to imamo najlepšo priliko in dovolj časa po zimi, ko ni družega dela, in ko je delo v ceno. Zimski čas je torej za napravo povresel najpriljubnejši! Umni kmetovalci porabijo drugod po možnosti zimski čas za različna koristna dela, kakor tudi za napravo povresel. Ravnajmo se tudi mi po njih!

Povresla vozljajo navadno ženske, ker so za to delo spretne. Rabi pa jim večinoma ržena slama. Povresla naj se napravljajo vedno le v akordu. Ena vajena ženska izgotovi na dan po 800 do 1000 povresel t. j. poprek 14 do 16 $\frac{1}{2}$ kóp, **) ako šteje kopa po 60 povresel. To navajam zaradi tega, ker povezujejo ženske narejena povresla navadno v kope (otepe), ki imajo po 60 povresel. S takimi kopami je namreč lažje računati. Od ene kope

*) tudi poveso.

**) kopa nemški „schok“.

napravljenih povresel se plačuje po 2, 2 $\frac{1}{2}$, 3, največ po 4 kr. Po krajih, koder plačujejo n. pr. ženskam po zimi 25 do 30 kr. dneve, je akordna cena za eno kopo napravljenih povresel večinoma 2 kr. Pri napravi povresel je gledati na to, da so dovolj trdno vezana ali vozljana. Tako pripravljena povresla je hraniti do žetve na kakem suhem prostoru. Pred porabo jih treba vselej malo zmočiti, da so bolj vlečna ter se ne trgajo.

S temi povresli je tudi moči vezati več snope nego jih sedaj navadno vežejo naše žančice, ki so pa z večine premajhni. Če pomislimo, da se z vežno majhnih snopov potratijo več časa in dela, to je gotovo koristno, vezati več snope. Najprimernejši so žitni snopi, ki tehtajo po 8 do 10 $\frac{1}{2}$. Ročni so in se lahko sušijo.

Še je prilika, da si pripravimo povresel za prihodnjo žetev!

V. R.

Razne reči.

— **Molj** koji nam kožuhovino in drugo volnato obleko razjeda, napravlja v marsikateri hiši veliko škode. Nekateri ga preganjajo s pavovim perjem in tobakom, a vse to je zastonj, če se v kožuhovini že zaléga nahaja. Kdor hoče zimsko obleko svojo njega obvarovati, poznati mu je treba njegovo naravo in zaplod. Zato o tem nekoliko ob kratkem. Moljev metuljček (vešča) frči meseca aprila in maja, nekatera leta še tudi junija in sicer največ po noči. Prihaja tudi v sobe, koder nam v kožuhovino ali volnato obleko zaléga svoja jajčeca. V 10 dneh izvale se iz njih črviči, kateri nam do konca meseca avgusta razjedajo obleko. Potem se zapredejo v majhne mešičke in prezimijo v njih v kožuhovini, sploh v zimski obleki, iz katere šele na spomlad izlezejo metuljčki, ter precej v novič jajčeka zalégate pričnejo. Pomočki zoper molja so: Na spomlad, aprila in maja meseca ne smemo zimске obleke zračiti, ker metuljček leta ravno tačas, da nam v njo ne napravi zalege. Ker je metuljček zelo majhen, pride pa tudi kaj lahko v vse prostore, torej tudi do obleke v škrinji spravljene, zatorej mu jo moramo v rjuhe, sploh v platno zašiti ter na dno škrinje spraviti. Do tako zašite obleke ne more molj nikakor priti. Ako so se pa molji v kaki obleki že zalégli, tedaj jih ne moremo s pavovim perjem ali s tobakom pregnati, preženemo jih le, če denemo tako oblekov na prav vroč prostor, na pr. v krušno peč; vročina seveda ne sme prevelika biti, da se nam obleka ne osmodi. Segreto obleko še dobro stepemo in v svesti si smemo biti, da smo jo škudljivo oteli.

— **Krvavečim ranam ustaviš hitro kri**, ako jih potreseš z moko od kovaškega oglja ter potem povežeš s kako ruto.

— **Da jajca ohranim dolgo sveža**, denem jih v slano vodo, v kateri ostanejo toliko časa, da se potope. Potem jih obrišem in spravim v suh pesek, v otrobe ali pa v žaganje. Leto in dan ostanejo dobra.

Fr. G.

— **Pšenične pleve niso dobre za steljo**, ker imajo preveč plevelnega semena primešanega. Naj bi jih raje kmetovalci, katerim gre trdo za krmo, polagali živini, kakor jaz. Denem namreč pšenične pleve v velik bedenj ali škap, poparim jih s slanin kropom in potem pokrijem. Živina jih zelo rada je. Kmetovalci poskusite!

Fr. G.

— **Po mokrotnih izbah stanovati je zelo nezdravo**. Da je človek zdrav, morajo sodelovati vsi njegovi organi, h katerim prištevamo tudi kožo in pluća. Obema je odpravljati preobilno vlago iz človeka. Kadar je pa hiša sama napolnjena z vlago ali mokroto iz sten, ne morejo delati koža in pluća brez ovire. Nasledek temu je, da se človek slabo počuti in časi prav hudo zboli. Mokre stene odvirajo sveži zrak, srije-nega pa zavirajo. Vse to je zdravju zelo škodljivo, kar posebno

opazujemo pri novih stavbah. Temu se ni čuditi, saj vemo koliko vode se upotrebi pri stavljnji novih hiš.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 35. Poleg predenice uničuje mojo deteljo še druga zajedalka, zlasti drugo košnjo, menda „veliki poletnji koren“. Kmetje mu pravijo „volk“, menda zato, ker daleč krog sebe vso deteljo požre. Precej po prvi košnji zaredi se volka tako obilno, da se kar prestrašen povprašujem, kdaj sem pa vsejal to pošast, vendar ne z deteljnim semenom? In ravno po mojli njivah je te pošasti veliko več, nego po sosednih, ako ravno globoko orjem in tudi močnejše gnojim nego drugi. Kmetje pravijo, da gnojim še preveč, in da zato raste volk tako močno. Po dežji, kadar je zemlja rahla, pulim ga s korenino, a ne morem ga zatreti. Kako naj delam, da zatrem škodljivi plevel? (J. K. župnik v St. K.)

Odgovor: Prav ste uganili: omenjeni plevel je volk ali deteljni pojatnik. Edino in najbolje se bode iznebili tega nadležnika, če bode sejali čisto seme, ker le s semenom ste ga zatrosili na svoje njive. Ker je pojatnikovo seme še dosti drobnejše nego predenice, zato je vsako deteljno seme, ki je čiščeno, prav gotovo čisto predenice, ali pa še bolj gotovo pojatnikovega semena. Kadar se je Vam pa uže zaredil pojatnik na njivi, takrat pa ni drugega pomočka nego treba ga je puliti.

Vprašanje 36. Prosim, naznanite mi, kje je dobiti najboljšega in najcenejšega gipsa, in če je toli hvalisani gips istinito zelo koristen detelji. (A. R. župnik v S.)

Odgovor: Kranjski gips, ki ga kopljejo na Dovjem, prodajata v Kranji dva trgovca, namreč Majdič in Sušnik. Cena bode menda pri obeh enaka. Gotovo je gips detelji zelo koristen, a le na oni njivi, katera je tudi gnojna. Gips ni neposreden, ampak posreden gnoj t. j. gnoj, ki nima v sebi nikakih redilnih snovi za rastlino, ima pa take razkrojljive sestavine, ki vplivajo na hitrejši razkroj onih redilnih snovi, katere so rastlinski živež. Gips je njivi to, kar je bič konju. Čilega in sitega konja moremo z bičem obdržati v hitrem teku, lačnega in trudnega pa moremo z bičem za kratek čas res nekoliko pognati, zato se pa potem toliko bolj utruji ter onemore. Na zelo gnojni zemlji moremo z gipsom pridelati velikanske množine detelje, katera ne izsesava njive do škode, ker i tako poganja korenino v globočino, kamor druge rastline ne segajo. Na malo gnojni zemlji pa prvič ni vredno z gipsom gnojiti, in drugič preveč trudimo njivo.

Vprašanje 37. Pri nas se je zaplodila zadnja leta med deteljo neka strupena rastlina, kateri pravimo pojatnik. Ta škoduje detelji veliko bolj nego predenica. Ali je kak pomoček zoper pojatnik? (A. R. v S.)

Odgovor: Tudi Vam velja odgovor na vprašanje 35. v današnjem listu.

Vprašanje 38. Tu pri nas na Goriškem nimamo rokodeca, ki bi znal narejati pinje, ki so podobne vrtečemu sodčku. Naznanite mi, kje morem naročiti tako pinjo? (J. L. v Rifenberku.)

Odgovor: Tudi na Kranjskem ne izdeluje nihče takih pinj. Taka pinja se imenuje Lefeldtova pinja, ter so na prodaj razno velike pri A. Pfannhauser-ji na Dunaji (Wien, Strozzi-gasse).

Vprašanje 39. Kje dobim najboljšega spomladanskega ječmena in kje najboljši Cugmajerjav plug? (J. T. v Mali vasi.)

Odgovor: Semena najboljših jarih žit, kakor tudi izvrstnega hanaškega ječmena doboste pri vodstvu kmetijske šole v Grmu pri Rudolfovem. Tam doboste takega semena, ki je bilo lansko leto naročeno naravnost iz svoje domovine, po na-

vadni naši tržni ceni. Cugmajerjeve pluge prodajata v Ljubljani A. Druškovič na glavnem trgu in Trček na Valvazorjevem trgu.

Vprašanje 40. Katera zemlja ngaja bolj lucerni, težka ilovnata ali bolj lahka peščena? Kdaj je najugodnejše lucerno sejati, in kako jo je bolje, samo zase ali med žito?

Odgovor: Lucerni prija bolje globoka zemlja, ker sega s koreninami po več metrov globoko. Kolikor globoča je zemlja, toliko dlje časa zdrži lucerna na njivi, in sicer 4 do 10 in tudi več let. Rodovitna ilovnata zemlja pa lucerni bolj ngaja nego peščena. Glede setve pa velja vse tisto, kar o štajarski detelji. Gotovo je pa najbolje lucerno sejati med žito, ker si prihranite tako posebno obdelovanje za njo, ker vam da žito do poletja pridelek, ki vam drugače odpade in ker žito varuje mlado deteljo suše in drugih nezgod, kajti mlada detelja, bodisi lucerna ali štajarska, je zelo občutljiva.

Vprašanje 41. Kdaj je najboljši čas cepiče lomiti, da bi cepil za kožo? (J. L. v Sm. na Koroškem.)

Odgovor: Cepiče lomiti je razvada, ki nima nikakega pomena. Cepiče je rezati. Cepite pa na ta ali on način, cepiče si pripravite po zimi. Najboljši čas je mesec februarij. Če ni drugače, smete napravljati cepiče tudi še pozneje, a vsekakor toliko zgodaj, dokler se drevje ni še umužilo.

Vprašanje 42. Kako se prežene živini lišaj? (J. L. v Šm.)

Odgovor: Lišaji se narejaja vsled nesnage in tudi iz krvi. Najprvo je, živino dobro snažiti, zlasti pa kožo večkrat z milom izpirati. Za lek pa dajajte živini kako čistilo, na pr. grenko sol. Ako bolezn tako ne preženete, potem je zastarela, a pomagal vam bode le živinski zdravnik.

Vprašanje 43. Naznanite mi, ali se da pregnati baumbaks živini? (J. L. v Šm. na Koroškem.)

Odgovor: Bolezni baumbaks ne poznamo, morate nam popisati bolezen, ali pa naznanite njeno pravo nemško ali slovensko ime, potem vam moremo šele odgovoriti.

Gospodarske novice.

* **Gospod Pavel Rojic**, gozdarski pristav na graščini grofa Katulinskega v Boštanju ter ud c. kr. kmetijske družbe kranjske, umrl je 12. t. m. — Dne 16. t. m. umrl je pa **gospod Josip Poklugar**, kaplan na Vačah in tudi ud kranjske c. kr. kmetijske družbe. Naj počivata v miru!

* **Deželna flokserna komisija** je 12. marelja zborovala v Ljubljani. — Prišli so vsi člani: gg. dr. Vošnjak, dr. Mencinger, vodja R. Dolenc, nadinženir Witschl, tajnik kmetijske družbe G. Pirc, komisar Reichl in vladni svetnik Dralka. Predsedoval je g. deželni predsednik baron Winkler. Komisar Reichl je poročal o razširjanji trtne uši po Dolenjskem. V Kostanjeviškem okraji okuženi so vinogradi vseh katastralnih občin, ne menj v Krškem. Trtna uš pa sega že tudi v Mokronoški in Novomeški okraj pri Beli cervki ter je konstatovana v Črnomeljskem okraji v Draščeah, Grabljevcih, Štrek-ljevcih. Ameriška trtnica v Kostanjevici obsega 2 ha. Za ameriške trte se je oglasilo 24 posestnikov, ki so dobili 17.654 trt po 1 kraje. za šibo. Pri obravnavi o tem poročilu poudarjala je komisija, da bi moral za Kostanjeviško trtnico nastavljen biti strokovno izobražen vinščak, kajti vsled tega, da trte niso bile že jeseni obrezane, pozeble so šibe, in bo zdaj dobiti le malo zdravih. Obširna je bila razprava o sklepih deželnega zbora, storjenih v poslednji sesiji, ter je komisija sklenila vladi priporočati, da v zmislu teh sklepov napravi še dve ameriške trtnice v Mokronogu in Črnomeljskem okraji in da privoli podporo kmetijski družbi v ta namen, da napravi ameriško trtnico in vinograd na primernem kraju blizu Ljubljane. Zastran ponka,

kako cepiti domača plemena na ameriško trto, pa se bode naprosil deželni odbor, da dovoli v Grmu take kurze. Konečno je komisija sklenila ponoviti lanski sklep, naj vlada predloži državnemu zboru zakon, po katerem se z ameriško trto v novo zasajeni vinogradi tekom 10—12 let ne smejo prodati eksekutivno.

* **Konjarski odsek c. kr. kmet. družbe kranjske** je 18. t. m. imel sejo, v kateri je ukrenil c. kr. kmetijskemu ministerstvu predlagati, naj bode letošnje premovanje konj me-seca septembra in sicer 3. v Radovljici, 4. v Mengišu, 6. na Vrhniku, 7. v Postojini, 10. v Ribnici in 12. v Šent-Jarnej.

* **Na predlog logaške podružnice v lanskem ob-önem zboru c. kr. kranjske kmet. družbe** ukrenilo se je prositi c. kr. deželno vlado, naj dobe kmetovalci gozdnih sadik iz c. kr. osrednje gozdarske drevsnice zastoj ali pa vsaj po znižani ceni. Kakor smo zvedeli, ustregla je vis. c. kr. deželna vlada tej prošnji ter naročila, naj se da pol milijona teh sadik le proti povračilu neznatnih stroškov za izkopavanje in zavijanje.

* **Novo podružnico kranjske c. kr. kmet. družbe za blejsko in gorjansko županovino** ustanovili so 11. t. m. v Bledu. Ker mora ustanovitev te podružnice potrditi še občni zbor, zato je njeno delovanje še provizorno. Načelnik podruž-nice je gosp. Ant. Hudovernik, posestnik in gostilničev v Bledu.

* **Sirarsko zadrugo so 11. t. m. ustanovili v Selu pri Bledu.** Načelnik zadrugi je gosp. Soklič. Prepričani smo, da bode lep vzgled Seljanov kmalu izpodbudil tudi druge ob-čine, da si ustanove take prekristne zadruge, ki morejo biti to stran Triglava ravno tako mnogoštevilne, kakor on kraj njega med vrlimi Bohinjci, ki imajo uže dev et izvrstno delujočih zadrug.

* **Železnico mislijo delati od Kranja do Tržiča.** Karol Luckmann in drugovi so prosili, da bi smeli zvršiti za-četna tehnična dela. Ta železnica bi gotovo bila na veliko korist tudi kmetovalcem te gorenjske pokrajine.

* **Ravnateljstvo „Kmetске posojilnice okolice Lju-bljanske“** nam je poslalo računski sklep za upravno leto 1887. Iz računa posnemamo, da je imela posojilnica lani 2393 gld. 48 kr. dobička, da odpade na vsak delež 6% obresti, in da ima posojilnica 3916 gld. 31 kr. rezervnega fonda. Priporo-čamo uspešno delovanje te posojilnice v vzgled onim okrajem; koder še nimajo teh prekristnih zavodov.

* **Občni zbor c. kr. kmetijske družbe štajarske** je bil 29. februarja t. l. pod predsedstvom barona Wachingtona v Gradcu. Občni zbor je naslednje reči ukrenil: V proslavo štiridesetletnega vladanja našega presvetlega cesarja napravi družba ustanovo v znesku 2500 gld. srebrne rente, s katere obrestimi naj se obdarujejo vsako leto zvesti kmetijski posli. — Družba ukrene energično protestovati proti znižanju vozniht tarif za premog na severni železnici, ker je to na veliko škodo pre-mogovim jamam na Štajarskem, kakor tudi lesni kupčiji. — Zbor se izreče za omejitev razkosavanja zemljišč ter za deželno postavo, ki določuje velikost najmanjšega posestva. — Občni zbor naroči glavnemu odboru, naj deluje pri oblastvih za od-pravo sleparskih agentov, ki lazijo po deželi okoli kmetov, da bi dobili občinski predstojniki pravico legalizovanja, in da bi se pereči ogenj ne smatral za kužno belezen. — V glavni odbor se volijo zopet gg. vitez pl. Haupt, dr. Josip Heilsberg, Henrik Kalmann, Henrik vitez pl. Plessing in dr. Reicher; v novo se volijo gg. Franjo Leuček, Ivan Thunhart in Herman Binder.

✎ INSERATE ✎

sprejema „Kmetovalec“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalecu“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zelo priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Razglas.

Vsem tistim, kateri so se za reznike ameriškanskih trt iz Kostanjeviške trtnice oglasili, se daje na znanje, da se bodo rezniki ameriškanskih trt V. Riparia, V. Solonis in York Madeira od 3. aprila t. l. naprej vsaki dan v Kostanjeviškem gradu oddajali.

Oglasiti se pa more poprej pri gosp. Janezu Ka-linu v Kostanjevici, kateri bode reznike 1000 za 6 gld. po naročilu c. kr. poljedelskega ministerstva oddaval.

C. kr. okrajno glavarstvo.

V Krškem dné 26. sušca 1888.

C. kr. okrajni glavar:
Weiglein m. p.

„Triumpf oves“

povsod poznan kot najboljši oves, ki daje čudovite pridelke (24—3)

stoji 1 mernik 1 gld. 50 kr.

Več tisuč različno močnih sadik vijolčasto cvetočega španskega bezga (Flieder), kos po 2—5 kr.

Kdor želi kaj kupiti, obrne naj se na

oskrbnništvo fužinske graščine Ivana Baumgartnerja v Ljubljani, Franc Josipova cesta št. 5.

Prodaja smrekovih sadik.

V c. kr. centralni gozdni drevsnici pod Rožnikom pri Ljubljani je na prodaj okoli 2 milijona trehletnih smrekovih sadik. Tisuč v butarico povezanih in zavitih sadik stoji 2 goldinarja.

Naročila sprejema do

(32—2)

10. aprila 1888

proti vplačilu odpadlega zneska, c. kr. deželno gozdno nadzorništvo v Ljubljani.

Od c. kr. dež. gozdarskega nadzorništva
za Kranjsko.

Klenert & Geiger

I. štajarska drevsnica za sadno drevje in vrtnice
— v Gradcu. —

(Ta drevsnica pripoznana je kot ena največjih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izborno zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih; **sadnega drevja**, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, špalirje, kordone in enoletne požlabnitve; **divjakov** in **podlag za pritlikovce**; **jagodnega sadja**; **lepotičnega drevja** in **grmovja, drevja** (10—6) **za drevorede** itd.

Razpošiljatev pravilno imenovanih cepičev vsih vrst sadja.

✎ Cenike je dobiti zastoj in franko. ✎

Prodaja mnogovrstnih požlahtnenih drevesec.

Na graščini visokorodn. gosp. grofa Lanthierija na Slapu pri Vipavi je na rodaj več tisoč mnogovrstnih zlahtnih drevesec, kakor jabelk, hrusek, česenj, marelic, orehov itd.

Cena je od 30 do 45 kr. z ozirom na starost in visokost dreves. Za izvrstno blago se garantuje in sadjarje uljudno vabi k nakupu

Oskrbništvo graščine Slap pri Vipavi,
dne 12. marca 1888.

Opomnja. Prodajamo drevje iz drevesnice prejšnje deželne sadjarske sole na Slapu pri Vipavi. (34-1)

Seme ruskega lanu,

morejo dobiti tisti, ki so ga naročili po 3 gld. star mernik od 20. marca naprej

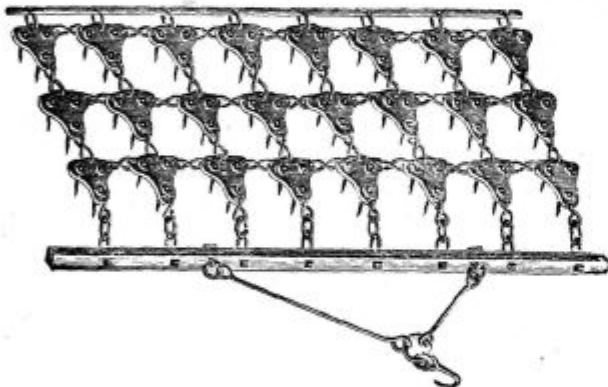
v pisarni c. kr. kmetijske družbe
v Ljubljani. (33-2)

Prodaja gozdnih sadik.

Ker bodem drevesnico svojo predelal in povečal, prodam 100.000 gozdnih sadik od črnega borovca, smrek in macesna po prav nizki ceni. — Cenik pošiljam na zahtevanje. (36-1)

Na Colu nad Vipavo.

Andrej Rovan.

Priznано najboljšje in mnogokrat premovane travniške brane za mah iztrebiti, različne pluge vseh vrst za gorske kraje in za ravnino, kakor tudi vsa druga kmetijska orodja prodaja

e. kr. priv. konstrukcija kmetijskega orodja
Frane Luttenberger v Weizu (Štajarsko).
== Cenike dobiti je zastoj. == (29-3)

„Willkomm oves“.

Spoznali so to vrsto ovsu kot najzgodnejšo, najteži in kot tako, ki da največi pridelek. „Willkomm oves“ zraste 5—6 čevljev visok ima močno in dobro slamo za krmo ter ne poleže.

Ker se mora sejati ta oves zelo redko, zadostuje 35—40 $\frac{1}{2}$ semena za 1 oral.

Kilogram stoji 30 kr., kdor pa vzame najmanj 50 $\frac{1}{2}$, dobi ga po 25 kr.

Dokler časa je kaj zaloge, pišilja 5 $\frac{1}{2}$ tega ovsu po poštnem povzetju ali proti gotovem plačilu za 1 gld. 90 kr. (23-3)

graščinja Benedikt Hertl-ova na gradu Goliče pri Konjicah na Štajerskem.

Živinski prah,

katerega izdeljuje

Piccolijeva lekarna „pri Angelu“ na Dunajski cesti v Ljubljani.

Izvrsten najboljši pripomoček proti vsem boleznim pri konjih, kravah in volih. Kdor jih hoče ohraniti zdrave in jih obvarovati vsake nalezljive bolezni, naj dá konju, kravi, ki molze, itd. vsaki dan 2 žlici tega prahu. Ako je pa žival uže bolna, naj ji dá vsaki dan 2—3krat po eno polno pest. Ako je to še premalo in je treba večjega učinka, kakor na

pr. pri vnetici črev, koliki, itd. naj dá živali večjo ali podvojno mero na vsako 1—2 uro. Živalim, zbolelim zaradi nečiste krvi, naj se dá 3krat na dan po 2 žlici.

Za drobnico, kakor teleta, prešiče, ovce itd. zadostuje, da ostane zdrava, 2krat na dan po pol žlice; kot zdravilo zoper gori omenjene bolezni naj se pa daje tretji del tega, kakor večji živini. Najbolje je, ako se pomeša živinski prah z otrobi, ali se daje na kruhu; če to ni mogoče, se mora z vodo pomešati in na kak način živali vlivati.

En paket velja 25 kr. (19-4)

Najnovjše slamoreznice!

Patentovane

varnostne slamorenice

režejo slamo v 9 dolgostih od $\frac{1}{4}$ do 3"

Te vrste slamoreznice moreš hipoma vstaviti ter tudi nazaj vrteti. Režejo lepo in natanjeno! Grejo lahko in narade veliko! Z vlakom ne verigo ali pa brez njega! Slamorenice so naravnane, da se gonijo z roko z nogo ali gopeljem

== Popolna varnost pred nesrečami. ==

C. kr. privil.

tovarna za kmet. stroje, livarna in fužine na par

Ph. Mayfarth & Co. (11-6)

na DUNAJI, II., Taborstrasse, FRANKFURT na M. in BEROLIN N.

PODRUŽNICE: Budapest, Insterburg, Posen, Dirschau, Hamburg, Osnabrück in Bologna.

Premovani z več kot 200 odlikovanj. — Ceniki na zahtevanje zastoj in franko.

„Willkomm oves“

prodajam mernik po 3 gold. 50 kr., akoravno je
prej stalo 10 kilogr. 5 gold.

Janez Gostinčar v Vevčah,

pošta: Zalog. (37-1)

Kmetovalec,

ki je v kmetijstvu teoretično in praktično zvežban, ki je uže
oskrbljeval največa posestva in ki ima kavejje 10 000 gold.
išče primerne službe.

Ponudbe poslati je pod „Z. K 1330“ na OTTO
MASS, Annoncen-Expedition in Wien. (35-1)

Za jaro setev

priporoča

graščinsko oskrbništvo Križ pri Kamniku

„Triumf oves“

hektoliter po 4 gld. 50 kr.

Semenski krompir, rumeni rožnik

100 kilogr. 3 gld.

Semenski krompir, Charlotte

100 kilogr. 4 gld.

Na prodaj je tudi večja množica navadnega krom-
pirja za jed. (38 1)

Deteljno seme.

Ker je podpisana družba prepričana, da se je obraniti predenice (žide) v detelji le tedaj, ako se seje
čisto seme, ukrenila je posredovati gospodarjem nakup zanesljivega deteljnega semena.

Kdor hoče tedaj imeti tako seme, naroči naj se pri podpisani družbi, ter naj priloži vsaj polovico
zneska. Družba naročila bode le toliko semena, kolikor bo naročenega.

Naročeno seme je pregledano od c. kr. pregledovalne postaje na Dunaji, katera tako strogo postopa,
da ne da spričevala, ako najde v semenu le eno predenično zrno.

1 klgr. prave francoske lucerne (nemške detelje) stoji za ude družbe 88 kr., za neude 93 kr.

1 klgr. debelozrnate štajerske, rudeče detelje, stoji za ude družbe 53 kr., za neude 58 kr.

Vreče zaračunajo se posebej.

Opomnja. Cene postavljene so tako nizko, da cenejši ni mogoče dati „poštenega“ semena „brez
predenice“. Ker je ponujano seme dvakrat čisteno in le odbrano debelo seme, zadostuje polovica se-
mena v primeri s drugim cenim a slabim semenom, zato je kupec tega semena na vsak način na dobičku.

Naročila je prijavit

(25-3)

c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani.

„AZIENDA“

avstro-francoska družba za zavarovanje
življenja in rent.

avstro-francoska družba za zavarovanje proti
elementarnim škodam in nezgodam.

Ravnateljstvo:

na DUNAJI, I., Wipplingerstrasse šte. 43.

Družba zavaruje

človeško življenje v vseh navadnih kombinacijah;

Zavarovanje za slučaj smrti, zavarovani znesek se
izplača takoj po smrti zavarovanca njegovim ostalim,
oziroma drugim obmišljencem;

Zavarovanje za doživetje preskrbovanje v starosti
in otročje dote, zavarovani znesek se izplača zavaro-
vancu samemu, ko doseže neko določeno starost;

Zavarovanje dosmrtnega dohodka udovskih pokojnin
in dohodkov za odgojo po najnižjih premijah in z jako
kulantnimi pogoji, zlasti onim, da se policam ne more
ugovarjati.

a) proti škodam, ktere napravijo požar ali strela, parne ali plinove
eksplozije, ali se naredo z gašenjem, podiranjem in izpraz-
njenjem pri stanovanjih in gospodarskih poslopih, tovarnah,
strojih, mobiljah in vsakovrstnih opravah zaloga blaga, živini,
gospodarskem orodji in zaloga;

b) proti škodam, ktere napravi ogenj ali strela ob zetvi in košnji
na poljskih ali travniških pridelkih v gumnih in stogih;

c) proti škodam, ki je napravi toča na poljskih pridelkih;

d) proti nevarnostim prevažanja blaga po vodi in po suhem;

Zavarovanje proti telesnim nezgodam se še ni pričelo, a se
bode pravočasno naznanilo p. n. občinstvu, kakor se prične.

Zastopstva družbe.

V Budimpešti, Wienergasse 3 in Schiffgasse 2; v Gradcu, Albrechtsgasse 3; v Inostou, Bahnstrasse, Hôtel „Goldenes Schiff“; v Lvovu
Marijin trg 9, nova; v Pragi, Vaclava trg 54; v Trstu, Via St. Nicolo 4, na Dunaji, I., Hohenstaufengasse 10.

V vseh mestih in večjih krajih avstro ogerske monarhije nahajajo se glavne in krajne agenture, ki rade dajo pojasnila in dajo
ponudbene pôle ter prospekte zastoj in vsprejemajo zavarovanja.

Glavni zastop v Ljubljani, Šelenburgove ulice šte. 3, pri
JOSIPU PROSENC-u.

(5-2)

Nik. Hoffmann,

tovarnar kirurških instrumentov, ume-
talni, ter orožni kovač in nožar

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svojo raznovrst-
nega v njegovo stroko spadajočega blaga.
Vsa zaloga obstoji iz lastnih izdelkov in
se za vsako prodano reč jamči, da je dobra
in iz najboljšega blaga narejena.

Zlasti so v zalogi najboljši noži za
vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh no-
žarsko in fino kovaško orodje za kmeto-
valce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši
kakovosti narede. (20-4)

Izvrstno kalivo seme

najbolj fine zelenadi in cvetic. Za deteljno seme garantujem, da je
brez predenice. Raznovrstna semena gospodarska od trav in od
gozdnih rastlin. (12-6)

Vsa ta semena prodaja po najnižji ceni

Ignacij Mayer,

trgovina s semenom

na Dunaji, I., Augustinerstrasse Nr. 8.

Član pregledne postaje za semena pri e. kr. kmetijski družbi
na Dunaji.

Sprejemajo se tudi naročila za I. dolenoavstrijsko drevesnico v
Freihof-Freundorf pri Tulln.

== Ceniki semena in drevja na zahtevanje zastoj. ==

Lekarna Trnkóczy,

zraven rotovža v Ljubljani

na velikem mestnem trgu,

priporoča tukaj popisana najboljša in sveža zdravila. Ni ga
dneva, da bi ne prejeli pisanih zahval o naših izborno
skusenihih domačih zdravilih. Lekarne Trnkóczyjevih firm so:
Na Dunaji dve in ena kemična tovarna v Građci (na Stajar-
skem) ena pa v Ljubljani. P. n. občinstvo se prosi, ako mu
je na tem ležeče, da spodaj navedena zdravila s prvo pošto
dobi, da naslov tako-le napravi:

☞ Lekarna Trnkóczy poleg rotovža v Ljubljani. ☞

Cvet zoper trganje (Gicht),

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin in
revmatizem, trganje po udih, bolečine v križu
ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd.,
malo časa, če se rabi, pa mine popolnem trganje,
kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo
„cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven
stoječim znamenjem. 1 steklenica 50 kr., tucat
4 gld. 50 kr. (21-2)

☞ Če ni na steklenici zraven stoječega
znamenja, ni pravi cvet in ga precej nazaj vrnite.

Kričistilne kroglice

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se
vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa,
glavobólu, otrpnjenih udih, skaženem želodcu, jetrnih in obistnih
boleznihi, v skatljicah à 21 kr.; jeden zavojs 6 skatljicami
1 gld. 5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavojs.

☞ Vsa ta naštetá zdravila se samo prava dobijo v lekarni Trnkóczyja v Ljubljani ☞
☞ zraven rotovža in se vsak dan s pošto razpošilja. ☞

Marijanceliske kaplice za ☞ želodec, ☞

kterim se ima na tisuče ljudi zahvaliti
za zdravje, imajo izvrsten vspeh pri vseh
boleznihi v želodcu in so neprekosljivo
sredstvo zoper: manjkanje slasti pri
jedi, slab želodec, urák, vetrove, koliko,
zlatenico, bljuvanje, glavoból, krč v
želodcu, bitje srca, zabasanje, gliste,
bolezni na vranici, na jetrihi in zoper
zlató žilo. 1 steklenica velja 20 kr.,
1 tucat 2 gld., 5 tucatov samo 8 gld.

☞ Svarilo! ☞

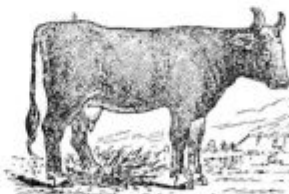
Opozarjamo, da se tiste istinite Ma-
rijanceliske kaplice dobivajo samo v
lekarni Trnkóczy-ja zraven rotovža na
velikem Mestnem trgu v Ljubljani.

Planinski zeliščni sirup kranjski

za odrasle in otroke, je najboljši zoper kašelj, hripavost,
vratoból, jetiko, prsne in pljučne bolečine: 1 stekl. 56 kr.,
1 tucat 5 fl. Samo ta sirup za 56 kr. je pravi.

Zdravila za živino.

Štupa za živino.

Ta prav dobra štupa pomaga
najbolje pri boleznih krav,
konj in prašičev. Konje varuje
ta štupa trganja po črevih,
bežgavk, vseh nalezljivih ku-
znih boleznih, kašlja, pljučnih in
vratnih oleznih ter odpravlja
vse gliste, tudi vzdržuje konje
debele, okrogle in iskrene.
Krave dóbé mnogo dobrega
mleka. Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr.,
5 zamotkov z rabilnim navodom samo 2 gld.

Cvet za konje.

Najboljše mazilo za konje,
pomaga pri pretégo žil, ote-
kanji kolen, kopitnih boleznih,
otrpnjenji v boku, v krizi itd.,
otekanihi nog, mehurjih na
nogah, izvinjenji, tišanji od
sedla in oprave, pri sušici itd.
s kratka pri vseh unanjihi bo-
leznihi in hibah. Steklenica z
rabilnim navodom vred stane
le 1 gld., 5 stekl. z rabilnim
navodom vred samo 4 gld.

Prva kranjska mlekarica zadruga
v Ljubljani (30-2)

naznanja s tem, da razprodaja

ŠVICARSKI SIR

kilo po 80 kr. I^o, po 68 kr. II° in po 60 kr. III° vrsto, ter da postreže rada tudi s pošiljatvami po 4°, kil (poštni zavitek) in na zahtevanje tudi z manj.

Izvrstni zgodnji

simoradski semenski oves,

ki dozori najmanj 14 dni prej kot vsak drug oves, kvintal (100 kgr.) po 10 gld.

in nastopne vrste sadik od

bek (vrb) za plesti:

Salix acuti (folia), (raste krepko ter ima po 2 do 2 $\frac{1}{2}$ m. dolge enoletne poganjke brez vsake stranske vejice) 1000 potaknencev 2 gld. 50 kr.

Salix viminalis, 1000 potaknencev 2 gld.

Salix viminalis purpurea, 1000 potaknencev 2 gld.

Salix uralensis, (jako tanjka beka, pripravna za finejša dela) 1000 potaknencev 1 gld. 50 kr.

ima naprodaj

Josip Lenarčič
na Vrhniki. (28-2)

Cene veljajo loco Vrhnike in se zaračuni zavoj toliko, kolikor stoji.

Semenarska postaja

C. Rambousek-a v Zborowu, pošta Forbes na Češkem

ponuja za pomladansko setev semena sledečih jarih žit in krompirja:

Jara zita: Požlahtna menjalna pšenica

Zborovska menjalna in velikanska rž
Oregonski, švedski Hudikswall in Bestehorn ječmen
Zborovski, švedski, Milton, Luher velikanski ligovski,
Welcome in Triumph oves itd

Krompir: Zgodnji: Zborowski, Oneida, cesarski, Extra, Early Vermont, Early Mayflower, Darling in The May Queen.

Pozni: Biser, Anderssen Hertha, Aurora, Magnum bonum, Rambousek, Unikum, Matador itd.

☛ **Cenike dobiti je na zahtevanje zastoj.** ☛

Ravno tukaj dobiti je jajca od Endemskih velikanskih gosij, jajce po 80 kr., od Pekinskih in Aylesburyških rac, jajce po 20 kr. (3-6)

Semena

velikanske pese, nemške in domače detelje, raznovrstnih trav in sočivja

prodaja po najnižji ceni in zanesljive kaljivosti

PETER LASNIK v LJUBLJANI.

Zunajna naročila zvršujejo se hitro po poštnem povzetju. (27-2)

Vincarja,

kateri je praktično zmožen trtoreje in kletarstva, išče vodstvo deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole v Grmu pri Rudolfovem na Dolenjskem.

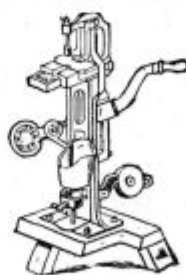
Mesečne plače je 15 gld. ter zraven tega prosto stanovanje v zidani v vinogradu, toliko lesa za kurjavo, kolikor ga odpade v vinogradu in užitek od ene šolske krave, za katero dobi vincar potrebno krmo in steljo.

Prosilci naj se pismeno oglase precej pri gori omenjenem vodstvu ter naj prilože spričala svoja. (31-2)

A. Hutter

na Dunaji, I., Grillparzerstrasse Nr. 8,
zraven novega rotovža. (14-6)

Tovarna strojev in kovinskega blaga
za gostilne, vinorejce, kletarje,
za posode in orodja,

posebno za izdelovanje strojev, s katerim se umivajo, polnijo in mašijo steklenice vsake velikosti.

Izdelovanje strojev za polnjenje in mašenje steklenic za pijače ki se penijo (šampanjec). Stroji za zmivanje, mašenje in smolno prevlakovanje sodov. Aparati za žganje kuhati in vino greti (pasterizirni aparati). Aparati za vžiganje imen v steklenične zamaške, bodi si s spirantom ali plinom. Raznovrstne vinske sesalnice (pumpe) in vse kar je potrebno zraven. ☛ Tovarniška zaloga steklenic, zamaškov, kovinskih kapselnov, zavojev iz slame za steklenice, pravih ameriških kaučukovih cevi vsake debelosti za vinorejce in pivovarje itd. itd.

Kar prodam, za to jamčim. — Cenike pošiljam zastoj.